

De Heraut

van de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 26 Juni 1881 (Staatsblad No. 124.)

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE. Bureau: Warmoesstraat 98, te Amsterdam. Inzendingen, die later dan Donderdag 's namiddags te 12 uren worden ontvangen, komen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Zondag 1 Augustus 1909. No. 1648.

Abonnementen: franco aan huis, per drie maanden f 1.20, voor België per jaar f 5.30 bij vooruitbetaling, voor het vervoer Buitenland en Ned-Indië per jaar f 6 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f —.10. Abonnementen worden aangecomen door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. Advertenties: van 1 tot 6 regels f 1.20, voor elken regel meer f —.30. Aanvragen en vermelding van liefdegaven f —.10 per regel.

„De Springader des levenden waters“.

Want mijn volk heeft twee boosheden gedaan: Mij, de Springader des levenden waters, hebben zij verlaten, om zich zelf bakken uit te bouwen, gebrokene bakken, die geen water houden.

Jeremia 2 : 13.

Tegenover de „gebrokene bakken“ stelt de Heere zich bij Jeremia zelf in het beeld van te zijn „een Springader des levenden waters“. Drielei tegenstelling spreekt hierin. De „gebrokene bak“ moet de mensch zichzelf uithouwen, de fontein, de bron, de Springader daarentegen vindt hij, die is er vanzelf. Dan in de tweede plaats, loopt de gebrokene, de gescheurde, de lekke bak, na den mensch zeer korten tijd gedrenkt te hebben, leeg, en laat hem op nieuw aan zijn dorst ten prooi. En ten derde, wat uit de bakken gedronken wordt, is dood, smakeloos water, terwijl het water uit de Springader leeft, verkwikt en sterkt. Dit alles natuurlijk overgebracht op den dorst der ziel naar God, die 't wezen van alle religie is en blijft.

Ge zult u toch wachten, dat ge de mannen van de „gebrokene bakken“ niet verkeerd beoordeelt. Ook onder de hoogstaande modernen spreekt men veel van vroomheid, soms van vrije vroomheid. En zonder nu te rekenen met hun nasleep, kan gesproken en ontmoeting u telkens den indruk bevestigen, dat het metterdaad dezer mannen doel is, vroom te zijn. En als ge hun dan vraagt, wat ze onder dit vroom zijn verstaan, dan krijgt ge altoos weer ten antwoord: een leven in de gemeenschap met de Onzienlijke. Ook in hun hart spreekt een zielsucht, een verlangen, om in alles hun God te dienen. En als de psalm van het „hijgend hart“ wordt ingezet, zingen ze zoo van heeler harte mede.

Ja, ge kunt verder gaan, en beweren, dat er onder alle volk in alle eeuw zielen zijn geweest die naar God hebben gesmacht, en door een heilige aandrift, om met de onzienlijke wereld daarboven in gemeenschap te treden, rusteloos werden gegaagd. Er waren steeds, en er zijn nog duizenden bij duizenden, die hier niets voor voelen, opgaan in het alledaagsche, en naar hooger niet talen. Maar altoos waren er groepjes, in alle kringen en onder alle volken, die hierop een uitzondering maakten, en dit onderscheid bestond altoos hierin, dat zij aan wat voor oogen was, niet genoeg hadden, en vragend, tastend de hand uitstrekten om het Onzienlijke te grijpen en den Onzienlijke in te roepen. Paulus wees er te Athene nog op, toen hij in deze heidensche stad het altaar vond met het opschrift: „Aan den onbekenden God“.

En toch gaapte alle eeuwen door tusschen deze vrome zoekers en hen die bij het licht van Gods aanschijn wandelen mogen, deze diepe kloof, dat die vrome zoekers zichzelf hun waterbakken uithouwen, terwijl het volk dat 't geklank kent, steeds dronk, en dronk met volle teugen, uit de Springader des levenden waters.

Drinkt ge uit de Springader des levenden waters, dan vloeit alles u vanzelf uit uw God toe, zonder dat ge zelf er ook maar iets aan toebrengt, terwijl de vroomheid van de gebrokene bakken er steeds op uit is, alles zelf te bedenken, te verstellen, en zich te bereiden. De Springader moge uit de diepte opwellen, of hoog op de bergen ontspringen en haar wateren naar u doen afvloeien, maar altoos komt 't water vanzelf uit de bron op. Put noch pomp doet hier dienst. Het water borrelt op, ritselt, ruischt steeds spattend en schuimend te voorschijn, en vloeit vanzelf naar u toe, tot ge er den beker in dompelt of de lippen er aanlegt, en drinkt. Wie daarentegen in eigen aanleg heil zoekt, moet zich eerst de bak in de rotsen uithouwen, dan in de bak het water indragen, en dan uit die bak het water ingedragen water uitrusten, tot het opdroogt bij de onneemhite of wegvloeit door de scheur.

Vandaar dat wie bij de Springader leven, het in hun aanschijn zelf op hun God teruggeaan. Lees maar hoe David teruggaat tot eer hij geboren werd en als een kunstig borduursel door Gods eigen hand in het lichaam van zijn moeder geformeerd werd. Dat hij er is, dat hij er zóó is als hij is, dat alles komt hem uit de Springader. „Een iets van mij begon te leven, stond alles in uw boek geschreven“. Reeds aan 's moeders borst vertrouwdte hij op zijn God. Niet de vrome heeft zijn God uitgevonden of zich denkbelden omtrent den Onzienlijke

gevormd, maar het licht van Boven scheen in zijn ziel, en in levensleiding en in wonderen daad heeft zijn God zich aan al zijn volk, en ook aan hem geopenbaard. Niet alleen zijn aanschijn en zijn leven, maar ook de kennis van zijn God, het is hem alles uit de Springader des levenden waters toegevoeld.

En waren er oogenblikken, dat het water wel om hem ritselde en ruischte, maar dat hij de lippen dicht hield, en niet wilde drinken, dan was het wederom die stille, geheimzinnige inwerking van Boven, die hem ten slotte de lippen openbrak, dat hij dronk eer hij 't wist, en door den frisschen teug zijn levensbloed als vernieuwd werd. En riep hij 't dan voor Gods glorie uit, dan was ook die roemtaal niet zijn roepen, maar betuigde hij 't ootmoediglijk, dat het de Heere was, die de vrucht der lippen schiep.

Ja, zelfs daarbij kan 't niet blijven. Eerst in de belijdenis der Verkeering van eeuwige heid ontdekt zich de volle luister, die in het ruischen van het leven uit de Springader des levenden waters schittert.

Het aanschijn, het leven, en de kennis van zijn Naam uit de Springader te ontvangen, zegt ons slechts een stukje der zaak. Hem vloeide nog meer, nog hooger toe, zijn ziel dronk in de eerste druppels van het eeuwige leven, en dat eeuwige leven vooral welde niet uit de wereld, en veel min nog uit zijn eigen ziel op, maar vloeide hem geheel en eeniglijk uit de Springader toe. En dat niet als iets dat bij al 't andere bijkwam, maar als de grondslag van alles, als het hoofddoel, als het ééne waarom 't alles ging, als uitvloeisel van den raadslag van Gods eeuwige gedachte.

Daarom, han, wie dorst naar God en in God de Springader zijn levens vond, die zalige belijdenis van zijn uitverkiezing niet op zij zetten en niet verslaffen laten. Hij bedoelt daarmee geen zelfverheffing boven anderen, maar integendeel alleen de ootmoedige erkenning, dat niets uit hem, maar alles uit zijn God is, en dat er niets, niets in hem was, waarom hij juist het eeuwige leven zou ontvangen, maar dat het louter genade is en blijft, hem toegedacht en toegeschikt eer hij er nog was, en alsoo eer hij nog iets, wat dan ook, had kunnen doen, om 't te verdienen.

Alles, en met name ook dit eeuwige leven, alleen uit de Springader. Daarin lag 't verborgen. Daaruit is het hem toegevoeld. Daaruit heeft hij 't ingedronken, en daaruit blijft hij 't indrinken, teug voor teug, en in eeuwige lijn.

Die Springader houdt nooit op te vloeien. Die Springader heeft geen tusschenpoelen van stilstand. Uit die Springader welt nooit anders dan 't levende water. Van oogenblik tot oogenblik is 't die Springader waaruit hij leeft. Wat daar buiten ligt, sterft af, alleen wat uit die Springader hem toekomt, is een duurzaam goed, dat zijn schat voor eeuwig blijft.

En zoo is uit de Springader zijn aanschijn, zijn leven, zijn kennis van Gods Naam en zijn eeuwig goed. Niets uit Hem, niets uit de wereld, alles wat waarde bezit geheel en eeniglijk uit die Springader hem toegekomen.

En nu 't hoogste. Die Springader vloeit niet uit God, maar is God zelf. Het is zoo, de psalmist zingt: Bij u is de Fontein des levens, maar hij voegt er verklarend aanstonds bij: „In uw licht zien wij 't licht“. Die Fontein, die Lichtbron, die Springader is niet iets dat bij God bijkomt, maar 't Eeuwige Wezen in zijn Onzienlijke Volmaaktheid. Hij zelf is ons deel en ons Hoogste goed. De ziel dorst niet naar iets van God, maar zoo als 't hert schreeuwt naar de waterstroomer, zoo schreeuwt mijn ziel naar U, o God.

En dan gaat de Psalmist aldus voort: „Mijn ziel dorst naar God, naar God zelf, naar den levenden God“. Met niets minder dan door God zelf kan den dorst van deze ziel geleest worden. En hier nu is het mysterie. Niet wij kunnen tot het Eeuwige Wezen naderen, maar dat Eeuwige Wezen nadert tot ons. Spreekt ons toe, legt zijn hand op ons, straalt als een zon in ons hart en heft zich op als een schild over ons. Tot Hij in Christus ons nadert in onze eigen natuur, als onze Vader ons een kindsegen doet smaken, en in den Heiligen Geest zich ons hart tot zijn tempel kleet en herschept.

En dan is er tweerlei. God Drieëniig steeds meer ons ik in onze ziel naderend, en dat ik in onze ziel steeds meer door den Geest op die heilige nadering toebereid. Tot er ontsluiting komt, ontsluiting in de ziel om haar God te kunnen ontvangen, en in die heilige gemeenschap het zaligst genot

te smaken, dat een kind des menschen kan beschoren zijn.

Uit de Springader ons aanschijn en ons leven, in het Woord onze Gods kennis van zijn Naam ons geopenbaard, in het mystieke lichaam van Christus ons herboren wezen ingelijfd, en nu rusteloos de Springader innerlijk ons bevochtigend, ons verfrisschend, ons den geest vernieuwend en verheffend. Wat zou mijn hart, wat zou mijn oog dan nevens die Springader op aarde nog lusten?

Wel hem, die zóó in de wateren van die Springader mag zijn ingedompeld, die zeer groote behoefte aan steun hebben, temeer daar een vierde lokaal aan de school te Kootwijkbroek moet gebouwd, bij de aanstaande Unie Collecte te willen denken.

En buigt dan soms de ziel zich neder, dan roept toch het geloof er tegen in: Hoop op God, want ik zal Hem nog loven. Hij is de veelvuldige Verlossing mijns aangezichts en mijn God!

Voor Kootwijks Scholen.

Dringend verzoeken wij onze vrienden de scholen van Kootwijk en Kootwijkbroek, die zeer groote behoefte aan steun hebben, temeer daar een vierde lokaal aan de school te Kootwijkbroek moet gebouwd, bij de aanstaande Unie Collecte te willen denken.

Het Bestuur van Kootwijks scholen:
Ds. J. H. HOUTZAGERS, voorz.
D. HULLEMAN, secr.

Officiële Berichten.

Met dank aan den Heere kan ondergeteekende mededeelen, dat bij hem bericht is ingekomen van een legaat van wijlen Mevr. M. G. Dros, weduwe van den heer K. J. Hoogeveen, overleden te Utrecht, aan de Generale Kas der Gereformeerde Kerken, tot steun der verzorging van emeritpredikanten, pred. s. w. en wezen, groot twee duizend gulden, vrij van successierechten, belast met vruchtgebruik.

Moge dit goede voorbeeld nog veel navolging vinden.

W. B. RINKEMA, scriba.

Renkum, 26 Juli 1909.

Deputaten naar Art. 13 K. O.

Vergadering D.V. Donderdag 5 Aug. a.s. te Arnhem op de gewone plaats.

W. B. RINKEMA, scriba.

Renkum, 26 Juli 1909.

Het adres van den kerkeraad te Ruhrort is van af heden: Ds. G. W. Akkerhuis, Kanslerstrasse 5, Ruhrort-Laar.

Namens den Kerkeraad:

Sj. DE VRIES, h. t. scriba.

Ruhrort, 20 Juli 1909.

Kort verslag van de Particuliere Synode van Drente op Donderdag 9 Juni 1909 te Hoogeveen.

1. De Zijlstra opent namens de roepende kerk de vergadering, laat zingen Ps. 122: 3, leest Ps. 122, heet welkom en gaat voor in gebed.

2. Credentiebrieven in orde bevonden.

3. In het moderamen worden gekozen: Ds. W. W. Smitt, praeses; Ds. G. van Halsema, assessor; Ds. K. Bakker, scriba; Ds. H. Hangelbroek, adjunct scriba.

4. Notulen der vorige Synode worden goedgekeurd; 't moderamen gemachtigd de nog niet geteekende notulen van 1906 te teekenen.

5. Den diakenen Groot-Nibbelink, v. d. Veen, Zand, Zijlstra, als hospitanten aanwezig, vormen op verzoek van den praeses het bureau voor stemopneming.

6. Rapport inzake art. 49 K. O. door Ds. H. A. Dijkstra. Goedgekeurd volgt.

7. Ds. Oegema rapporteert als Prov. corresp. penningmeester. Naar aanleiding hiervan wordt besloten: „De Partic. Synode, gehoord de opmerking van den corresp. penningmeester, spreekt de wenselijkheid uit, dat voortaan door de kerken, wier v. d. m. wordt afgevaardigd ter Generale Synode, geen kosten voor predikanten in rekening worden gebracht“. 't Rapport wordt goedgekeurd en het kasboek van den corresp. penningmeester in orde bevonden.

8. Rapport van den curator der Theol. School. Bij afwezigheid van Ds. Noordewier wordt het door hem ingezonden rapport gelezen door zijn secundus, Ds. Oegema. De vergadering is van oordeel, dat een rapporteur zelf ter vergadering behoort aanwezig te zijn, en bij verhindering de redenen daarvan op te geven.

9. Rapport van Dep. voor de kerk van Vledder f 125, aan die van Hijken f 40, en aan die van Norg f 155 toe te kennen, en de kerken van Dwingelo, Gass-Nijveen, en Schoonebeek uit te noodigen dit jaar een collecte van Hijken te houden. Aldus wordt besloten.

10. Ds. H. A. Dijkstra rapporteert inzake de Lawdige Zending in Drente. Op voorstel van Deput. wordt besloten: 1. Deputaten op te dragen de Zend. Orde in overeenstemming te brengen met art. 40 der acta van de Generale Synode van Amsterdam, 1908; 2. aan de wed. v. d. G. voor dit jaar f 100 toe te keeren; 3. een jaarlijksch subsidie van f 30 toe te kennen aan de kerk van Vries voor een te stichten Evan-

gelisatie-lokaal te Ide, en de rente en aflossing van het daarvoor benodigde stichtingskapitaal aan Vries te garanderen door de Part. Synode. Met het oog op den Zendingarbeid te Langerak en te Ruinen wordt het volgende voorstel aangenomen: „De Partic. Synode drage aan Deput. voor de Lawdige Zending op: om tijdelijk te voorzien in den arbeid op de Zendingstations, maar zoo, dat zij zich niet verbinden dan voor korten tijd aan niet-ambtelijke personen, en 't daarheen te leiden, dat voor dezen arbeid een predikant worde beroepen; om de kerk van Hoogeveen uit te noodigen zich te verstaan met de kerken van Nieuwerood en Ruinerwold-Koekange, ten einde er toe te komen, dat de kerk van Hoogeveen een predikant beroept voor den arbeid te Ruinen en te Langerak, daartoe door de Prov. Deput. finantieel zooveel mogelijk gesubsidieerd, bijaldien dit noodig mocht blijken. Al deze arbeid geschiede in overleg met - en onder goedkeuring van Deputaten. Mochten de onderhandelingen met Hoogeveen niet slagen, dan hebben Deputaten het recht met een andere kerk in dezen te handelen“.

11. Rapport van Deputaten voor de kas E. B. P.; rapporteur Ds. W. W. Smitt. Voorgesteld wordt: 1. den alumnus ook dit jaar f 75 boven zijn gewone toelage toe te kennen; 2. Deputaten te machtigen zoo noodig geld op te nemen tegen een matige rente. Aldus wordt besloten, en het rapport goedgekeurd.

12. Ds. H. A. Dijkstra rapporteert namens Deput. art. 13 K. O. Wordt goedgekeurd en het kasboek van den penningmeester inzake art. 13 K. O. in orde bevonden.

13. Rapport van Deput. voor de zending op Soemba, rapporteur Ds. H. Dijkstra. De synode besluit de afvaardiging van een deputaat naar de „Oeconomische Conferentie voor de Zending te Edinburg“ aan de wijsheid van deputaten over te laten, en keurt het rapport goed.

14. Inzake de aangeboden „Concept-regeling voor pensionering van kerkelijk geëxamineerde oefenaren in de Prov. Drente“, wordt besloten: „deputaten dank te zeggen voor hun arbeid; deze zaak ter klassieke regeling naar de betrokken classes te verwijzen, en die te verzoeken met deze regelingen te komen tot de e. k. Part. Synode“.

15. De instructie van de classis Assen: „De Part. Synode berame middelen teneinde voor den Evangelisatiearbeid te verkrijgen meer krachtige medewerking van de plaatselijke kerken, ook op finantieel gebied“, vindt instemming. Aan Dep. voor de Lawdige Zending wordt opgedragen hiermee rekening te houden bij de wijziging van de Zend. Orde.

16. In verband met een instructie van de classis Koovorden om zoo mogelijk te komen tot de oprichting van een Prov. Kerkel. blad, wordt de classis Koovorden uitgenoodigd om tot de e. k. Part. Synode te komen met bepaalde voorstellen.

17. Op een ingekomen schrijven van Ds. Gr. zal Z. Eerw. worden geantwoord, dat de Part. Synode hem verwijst naar de kerk van Smilde B.

18. 't Besluit der vorige synode met betrekking tot Ds. J. wordt geconstateerd.

19. Benoemingen: tot deputaat voor art. 49 K. O. Ds. T. Oegema, primus; Ds. H. W. Veen, secundus; Kas D. B. P. Ds. G. H. Zahn, primus; Ds. G. Groot-Nibbelink, secundus; Ds. K. Huls, primus; Ds. J. Ronis, secundus. Hulpbeh. kerken en Lawdige Zending Ds. H. A. Dijkstra, prim; Ds. G. H. de Jonge, sec; Ds. H. A. Kievit, prim; Ds. K. Bakker, sec. Art. 13 K. O. Ds. T. Oegema. Zending op Soemba: Ds. H. Dijkstra, primus; Ds. J. Bakker, secundus. Curator Theol. School, Ds. Noordewier, primus; Ds. Oegema, secundus.

20. Roepende kerk voor de e. v. Part. Synode is Hoogeveen.

21. De praeses sluit de vergadering. Gezongen wordt Ps. 78: 11; de assessor gaat in dankzegging voor.

Op last der Part. Synode:

H. HANGELBROEK, adjunct scriba.

Berger, 55 Juni 1909.

CALVIN AND SERVETUS.

By George S. Bishop D. D. Pastor Emeritus and Ex President of the Reformed (Dutch) Church in America.

On this Anniversary occasion of the birth of Calvin — while so much has been said, and well said, in praise of the Great Reformer — it is a matter of regret that no more effort has been made to emphasize his innocence of a charge intended to cast a cloud upon his fair fame; and which has been repeated without a denial until even his friends, by their silence, would seem to consent to endorse it.

Did Calvin burn Servetus? What do those who assert it mean by this?

Do they mean that Calvin with his own hand set fire to the fagots that consumed him? That is absurd. Do they mean that Calvin suggested, or approved, or acquiesced in the act of burning Servetus? If they do, the allegation is false. What is the true state of the case? It is this: the clergy of Geneva with Calvin at their head begged and besought the civil authorities not to burn Servetus. They protested against it, and Calvin deplored it. It is true that he abhorred, as all good men must have done, the intolerable, awful, and indescribable blasphemies and profanities of Servetus — crimes which the Church of Rome had condemned and for which she, before, had pronounced upon him the very same sentence which was afterwards carried out by the Government of Geneva;

over which Calvin had no control. It is true that Calvin believed the crimes of Servetus to be worthy of death, but it is not true that he approved or in any way sanctioned the manner of his death; but that, on the contrary, he did what he could to prevent it. Even the mild Melancthon, in a letter written to Geneva Oct. 15, 1554, justified the act which Calvin had condemned.

Every man's character is precious. The character of the man who gave to Western Europe and to the Land I represent, a pure Gospel, civil liberty and a tremendous spiritual and moral uplift, ought to be precious and to receive a brave and ample vindication especially from us, of the Reformed Dutch Church, who owe so much to him. Great names, to those who inherit the benefits which flow from their heroic stand and struggles, should be supremely sacred. „Touch not mine anointed, says the Holy Scripture, and do my prophets no harm“.

CALVIN EN SERVETUS.

Door George S. Bishop, Dr. Theol., Emeritus Bedienaar des Woords en ex-President der Geref. (Dutch Ref.) Kerk in America.

Terwijl bij de herdenking van de geboorte van Calvin in deze dagen zooveel gered, en wel gezegd is, tot eer van den Grooten Hervormer, is het een oorzaak van droefheid dat niet met meer nadruk is getracht om hem te verdedigen tegen het verwijt, dat bedoelt eene schaduw op zijn roem te werpen; dat steeds herhaald wordt zonder tegenspraak, zoo zelfs dat zijne vrienden, door hun stilzwijgen, eenigermate schijnen het toe te stemmen en te beamen.

Heeft Calvin Servet doen verbranden? Wat is de bedoeling van hen die dit verzekeren? Bedoelen zij dat Calvin met eigen hand den brandstapel heeft in vuur gezet, die hem verterde? Het is ongerijmd.

Meenen zij dat Calvin voorstelde, of goedkeurde, of berispte in de veroordeeling tot den vuurdood? Dan is de aangereven smet onwaar.

Welke is de ware stand der zaak? Deze: het Kerkelijk gezag te Genève, met Calvin aan het hoofd, verzocht en smeekte de Stedelijke Regeering Servet niet tot den brandstapel te veroordeelen. Het protesteerde er tegen, en Calvin betreunde het voornis. Het is zeker dat hij, als elk rechtgeaard man doen moest, een afschuw had van de ondragelijke, verfoeilijke, niet te noemen Godslasteringen en profanaties van Servet — misdaden welke de Kerk van Rome had veroordeeld, en waarvoor zij vroeger juist dezelfde straf over hem had uitgesproken, welke vervolgens aan hem voltrokken werd door de Regeering van Genève; waarover Calvin niet bevoegd was gezag uit te oefenen. Het is waar, dat Calvin de misdaden van Servet achtte den dood waardig te zijn; maar het is niet waar dat hij goedkeurde, of eenigermate zijn regel hechtte aan de wijze waarop hij ter dood gebracht werd; integendeel, hij deed wat mogelijk was om die te voorkomen. Zelfs de zachtmoedige Melancthon rechtvaardigde in een naar Genève gericht brief van 15 Oct. 1554 het voornis dat Calvin had afgekeurd.

De goede naam van een mensch is dierbaar. Het karakter van den man die tot West Europa, en tot het land dat ik vertegenwoordig, een zuiver Evangelie, burgerlijke vrijheid, en eene onzaglijke en zedelijke verheffing bracht, is waardig in eere te worden gehouden, en kloekmoedige rechtvaardiging te vinden, en in het bijzonder bij ons Gereformeerden, die zooveel aan hem verschuldigd zijn. De naam van de groote maanen behoort aan ons, die eigenamen zijn van de weldaden door hun heldhaftigen strijd verkregen, in de hoogste mate heilig te zijn. „Tast mijne gesalfden niet aan, spreekt de „Heilige Schrift, en doet mijnen profeten geen „kwaad“.

Buitenland.

Gemengd Nieuws.

De Stadszending in St. Petriburg. In St. Petriburg, de hoofdstad van het machtige Russische rijk, werkt een stadszending, die den naam draagt van „Protestantische Vereeniging voor godsdienstige en zedelijke verzorging der protestanten te St. Petriburg“.

Deze stadszending bestaat nu reeds meer dan 30 jaaren. Zij begon klein en is nu zeer groot. De „Duitsch-Geref. predikant van St. Petriburg, H. Dalton, is haar stichter. Door een lezing gaf hij er den eersten stoot toe. Maandags daarna kwam hij met statuten van een Vereeniging voor stadszending in een vergadering, tot stichting ervan samengeroepen, en 13 Nov. 1875 had men de keizerlijke goedkeuring daarop. Toen Dalton Petriburg verliet, werd zijn plaats in deren arbeid ingenomen door Ds. G. van Keuzler.

Zoals men weet is St. Petriburg een stad, waarin allerlei nationaliteiten gevonden worden. In haar woont een protestantische bevolking van plm. 100,000 zielen: Duitschers, Esthlanders Finnen, Letzen, Zweden, enz. Bijzonder talrijk is de Finsche bevolking, daar St. Petriburg midden in het Finsche taalgebied woont; nog heden ten dage zijn wel een derde deel van de voorlieden, de bekende Iwoschitschki, echte Finnen die Lutherisch zijn. Uit de Oostprovincien komen in grooten getale Esthlanders en Letten naar de Residentie, meest kleine lieden. Meer van betekenis zijn de Duitschers, ongeveer 40,000 zielen, onderscheiden in Rijks-Duitschers en Russische Duitschers. Zelfs in het keizerlijk paleis vindt men Duitschers. De Duitse kooplieden en vertegenwoordigers der nijverheid behooren tot de geachtsten en dikwijls tot de vermogendsten van hinnen stand.